

KAUPPANEUVOS

ALEKSEI MITRO

Risti kauppaneuvos ALEKSEI MITRON nimen yhteydessä merkitsee suuren hongan kaatumista joukostamme. Hän jätti maisen elon Jyväskylässä tämän kuun 6 pnä. Vielä viime kesäkuun 1 pnä täyttäessään 80 vuotta, oli hän melko hyvissä voimissa. Nyt on elämänleikki sammunut ankaran taudin murtamana. Kun parhaimmissa voimissa oleva mies tarttui v. 1906 heimonsa valistuspuurien peräsimen ja ohjasi sitä useiden vuosikymmenien ajan monien karien lomitse ja tyrskyjen lävitse, on se teko, yhtenä Mitron elämäntehävien joukossa, jolla tulee olemaan pysyvä arvo ei vain seuramme, vaan karjalaisen heimonkin historiassa. Mitron osuudesta työsämme on tullut eri yhteyksissä mainitaksi, joten emme nyt, lehtemme painoon mennessä, syvenny siihen. Meillä on tilaisuus palata asiaan. Nöyrinä me painamme päämme kuoleman majesteetin edessä ja kiitollisin mielin muistellemme poismennyt. Kauppaneuvos Aleksei Mitro jätti meihin jälkeensä jääneisiin työ- ja taistelutoverihinsa kauniin ja velvoittavan muiston rehdistä työtoverista ja uskollisesta Karjalan miehestä. Kunniä hänen muistolle!

Seuramme uusin kunniajäsen.

Fil. tri. Rafael Engelbergin täyttäessä viime tammikuun viimeisenä päivänä 70 vuotta kutsui Karjalan Sivistysseuran johtokunta hänet kunniapuheenjohtajakseen niiden suurien ansioittensa johdosta, joita hänellä on toisaalta suomalaisen kulttuurin, erikoisesti vanhan muinaistietouden ja runouden alalla, toisaalta seuramme palveluksessa. Ne itäkarjalaiset, jotka ovat joutuneet tri Engelbergin tuttavuuteen ja tutustuneet hänen herkkään karjalaiseen mieleensä, ovat ihmetelleet, miten hän Pohjanmaalla Pulkkilassa syntyneenä on ikäänkuin perinyt vereensä karjalaisen mielen ja rakkauten kaikkea sitä kohtaan, mitä olemme saaneet perintönä esi-isiltämme. Tämä ihmettely varmaan vähenee tutuussamme tri Engelbergin elämänvaiheisiin.

Jo sylilapsena hän nim. siirtyi vanhempiensa mukana Pohjois-Karjalaan Valtimolle. Sieltä käsin hän kävi 6 luokkaa lyseota Joensuussa ja seuraavat kaksi luokkaa Oulun vastaavassa laitoksessa. Tämä oleskelu eri paikoissa edisti hänen kosketustaan toisaalta Karjalan, toisaalta Kainuun rahvaan elämään ja menneisyyteen, mutta myöskin osittain hän jo lapsuudessaan sai kosketusta rajantakaiseen Karjalaan. Tämä tutustuminen tapahtui pääasiassa karjalaisten kiertokauppioiden välityksellä, joista hänellä on mieluisia muistoja. Kun muistamme lisäksi, että Engelbergin esi-isät olivat edellisen miespolven aikana eläneet Karjalassa (isoisä pappina Nurmeksessa ja Ristijärvellä), oli nuorella ylioppilaalla perintönä suuri halu tutustua entistä enemmän rajaseutuun ja karjalaiseen muinaisuuteen. Tämän henkisen innoituksen vaikutuksesta kohdistui väitöskirjankin aihe Kalevalaan.

Jo ensimmäisenä ylioppilaskesänä 1903 hän lähti Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran stipendiaattina Kuhmoniemen sanastotutkimuksia suorittamaan, pääpaikkanaan Lentiera, josta käsin kävi rajan takana Akonlahdessa. Rajalla hän tutustui kr. kat. uskoa tunnustavaan Rimmin Ullaskaan, jolta sai paljon kansantietoutta talteen. Samaan mieheen oli aikaisemmin tutustunut suuri Gallen-Kallelamme, käyttäen tietävästi häntä kalevalaismallinaankin.

Opintoaikanaan ja maisterina hän erikoistui ruve-
tessaan keräämään Valtamolta käsin pitkin rajaseu-

tua pohjoiseenpäin eri pitäjistä historiallisia tarinoita. Tällaisia keräysmatkoja kertyi 5—6. V. 1910 alkoi matka Repolasta käsin jatkuen rajaseudun kylissä aina Lonkkaan saakka, mutta oli sitten jatkettava matkaa Suomen puolitse Sallan ja Sodankylän kautta Kittilään. Matkalta oli runsas saalis, pääasiassa historiaa käsittelevä, jotka hän jätti Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkistoon.

Vuoden 1905 paikkeella hän sitten joutui kosketuksiin niihin virtauksiin, joita seuramme ovat ohjanneet ja edelleen ohjaavat. Seuramme perustettiin v. 1906 ja sen ensimmäisenä sihteerinä ollut kirjailija Härkönen oli hänelle hyvänä opastajana näissä asioissa.

Tieteellisinä teoksina on tri Engelberg saattanut julkisuuteen meitä karjalaisia kiinnostavista asioista seuraavat:

— v. 1912 "Kansantietoutta Pohjois- ja Itä-Suomesta ja Venäjän Karjalasta".

— v. 1913 "Paavo Pulkkinen muistiinpanot I—II."

— v. 1914 laaja lisenssitukielma "Kalevalan sisällys ja rakenne".

— v. 1915 "Kalevalan tarina pääpiirteissään."

Vuonna 1914 hänet promovoiitiin fil. tohtoriksi.

Ikäänkuin kohtalon vaatimuksesta siirtyi tri Engelberg toisille aloille siitä huolimatta, että hänellä oli huomattavia työsuunnitelmia tähänastisten töitten jatkoksi. Uudesta työsarasta mainitsemme vain, että v. 1927 hän antautui kokonaan ulkosuomalaisen työn, Suomi-Seuran palvelukseen, jonka johtajana hän edelleen toimii.

Tri Engelberg ei ole toisillekaan työsaralle siirtymään, joita ei ole tässä tarpeellista luetella, unohtanut nuoruutensa kohdetta, rakkautta kalevalaista kulttuuria kohtaan. Tämä työ on tapahtunut suurelta osalta seuramme puitteissa. Jo vuonna 1917, jolloin seuramme pääsi uudestaan alkamaan työtään nykyisellä nimellään, yhtyi Engelberg seuramme vuosijäseneksi ja siirtyi v. 1928 ainaisjäseneksi. Häntä on yhä kiinteämmin tarvittu seuramme tehtävissä. Niinpä hän on ollut vuosina 1934—35 ja 1939 seuramme johtokunnassa ja vuodesta 1942 samassa luottamustehtävässä sekä vuodesta 1944 johtokunnan varapuheenjohtajana, jossa tehtävässä hän edelleen toimii. Näihin lukuihin sisältyy paljon työtä, opastusta meille karjalaisille ja ohjausta eri asioissa, silloinkin, kun hänellä ei muitten tehtäviensä takia olisi riittänyt aikaa seurassamme toimia. Niinikään hän on ollut Kalevalaisen Kulttuurin Ystävien johdossa sen alusta alkaen.

On syytä edelleen mainita, että tri Engelberg ollessaan Kouluhallituksessa sai aloitteenaan alkuun rajaseudun valistustyön ja valtion määrärahoilla tämä työ laajeni ja kasvoi. Oli sitten vv. 1924—27 Suomalaisuuden Liiton sihteerinä ja vv. 1930—31 Suomalais-ugrilaisen kulttuurikongressin päätoimikunnan sihteerinä.

*

Oli luonnollista, että sivistys- ja heimotyössä huomattavalla tavalla ansioitunut henkilö sai laajojen piirien taholta huomiota merkkipäivänään osakseen. Niinpä seuramme puheenjohtaja, kauppaneuvos Ville Mattinen yhdessä seuran sihteerin kanssa kävi

Senaattori Heikki Renvall täytti viime kuun 19 p:nä 80 vuotta. Hän on harvoja elossa olevia itsenäisyystaistelumme merkkihenkilöitä, jonka toiminta ulottui heimomme kin työsaralle.

Karjalan Sivistysseuran johtokunnan

kokouksessa viime tammikuun 22 päivänä seuran puheenjohtajan, kauppaneuvos Ville Mattisen johtamassa kokouksessa päätettiin siirtää seuran vuosijäsenistä sääntöjen mukaisesti ainaisjäseniksi 14 henkilöä; seuran vuosikokous päätettiin pitää sääntöjen määräämänä aikana huhtikuun 9:nä seuran huoneistossa klo 18,30; sen sijaan Jäsenoimikunnan ehdotuksesta annettiin mainitulle toimikunnalle oikeus järjestää karjalaisten kevätjuhla ennen vuosikokousta eli varpusunnuntaina 6 p:nä ja hyväksyttiin siinä esitettävä ohjelmaluonnos; keskusteltiin vuosikokouksessa esille tulevista asioista, jotka aiheutuvat seuran uusista, hyväksytyistä säännöistä; lausuttiin tyytyväisyys siitä aloitteesta ja sitä seuranneesta toimenpiteestä, jonka tarkoituksena on saada Itä-Karjalan muinaisuutta käsittelevä keräys- ja tutkimustyö voimakkaaseen käyntiin karjalaisten tieteenharjoittajain keskuudessa ja seuran osuudesta näiden tutkijain taloudellisesta avustamisesta.

merkkipäivänä onnittelemassa johtokuntamme varapuheenjohtajaa ja viemässä hänelle kutsun seuran kunniajäseneksi. Tilaisuudessa esitti ensiksimmäinen merkkihenkilölle seuran kiitollisuuden ja mielihyvän hänen suorittamastaan arvokkaasta työstä heimomme hyväksi. Vastauspuheessaan tri Engelberg mm. korosti karjalaisten suurta osuutta Suomen yhteisessä sivistyskokonaisuudessa ja että itäkarjalaiset kehityskykyisinä voivat saadessaan valtiollankin taholta tukea pyrittöilleen antaa lisäpanoksensa Suomen kulttuurin hyväksi.

Lehtemme pyytää yhtyä niihin lukuisiin onnitteeluihin, joita tri Engelberg sai merkkipäivänään läheltä ja kaukaa osakseen!

W. K.